

David Novák

Nebezpečné povolání

„Kdo chce být biskupem,
touží po krásném úkolu.“

Nakladatelství KMS

Obsah

1. Napnutý luk	9
Úvod a kazatelská neděle	10
Zaměstnání nebo povolání?	15
Od nadšení k apatii	15
Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu	20
2. Možná úskalí služby kazatele	23
1. Nepřipravenost	23
2. Samota	27
3. Volný čas	31
4. Výsledky	33
5. Propojení povolání se soukromím	36
6. Striktní oddělení povolání a soukromí	39
7. Perfekcionismus	40
8. Stěhování	43
9. Moc	44
10. Pornografie	48
11. Nepodporující zázemí a manželka kazatele	50
3. Špatné motivy pro službu kazatele	52
1. Ovládání druhých	54
2. Neúspěch v životě	56
3. Skutkaření a pocit viny	57
4. Touha po Bohu	59
5. Pocit méněcennosti a komplexy	61

4. Jak přežít?	63
1. Ostřete pilu	65
2. Plánujte a dávejte to nejdůležitější na první místo	69
3. Odpočívajte	71
4. Obklopujte se lidmi se třemi C	73
5. Nevěřte moc projektům, věřte především nadšeným lidem	76
6. Naučte se říkat „ne“	79
7. Dávejte najevo, že si práce svých spolupracovníků vážíte	80
8. Nezapývejte se negativistickými lidmi	83
9. Připouštějte si krize a řešte je	85
10. Delegujte a důvěřujte	88
11. Mějte někoho, s kým můžete mluvit (skoro) o všem	91
12. Nesrovnávejte se	93
Svoji identitu hledejte v Bohu	96
 Doporučené knihy	 101

1.

Napnutý luk

*Pane, jsem jak luk ve tvé ruce. Natáhni mě, ať nezpuchřím.
Nenatahuj mě však příliš, abych nepraskl. Anebo mě natáhni,
jak chceš... Co na tom, když prasknu? (Nikos Kazantzakis)*

Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu... (1Tm 3,1)

Mám rád sport, a tak někdy místo toho, abych četl teologickou nebo jinou ducha povznášející literaturu, čtu rozhovory se sportovci. Někdy se v těchto rozhovorech opakuje následující věta: „Jsem rád, že se mohu živit tím, co mě baví a co mám rád.“ I když jsou tato slova vyřčena v kontextu sportu, musím je jako kazatel podepsat a vlastně bych je mohl doslova zopakovat. Snad bych jen přidal jednu větu, kterou již sportovci neříkají: „...a k čemu mě Pán Bůh povolal.“ Miluji práci kazatele, mám rád lidi, se kterými spolupracuji, považují za životní štěstí se touto prací živit a myslím, že pro mě neexistuje nic lepšího.

Před nějakou dobou jsem byl zvolen za předsedu církve, ale stále si myslím, že nejsmysluplnější práce z různých plnočasových úvazků v církvi nebo v paracírkevních organizacích je práce kazatele na sboru, a nikoli předsedy, nadsborového pracovníka ani učitele na teologické škole. To vše je jistě pro Boží království velmi důležité, leccos jsem z toho i dělal, nechci snižovat ničí službu,

a navíc sám jsem kazatele na sboru dělal jen pár let – tedy jsem většinou v první linii nestál.

Chci ale povzbudit ty, kdo službu kazatele dělají, že to má veliký význam. Nyní z této práce odcházím, ale nikoli proto, že bych z toho, co dělám, byl frustrovaný, ale proto, že si myslím, že Pán Bůh má teď pro mě jiný úkol. Zároveň si vážím, že jak sbor, tak i církev mě ve sboru, kam patřím, nechá alespoň částečně působit.

Velmi si vážím práce svých kolegů kazatelů, od kterých jsem se mohl mnoho učit a kteří mi dali nahlédnout do svých životů. U drtivé většiny z nich jsem viděl autentický zápas o Boží království, ale i zápasy se sebou, někdy i se svým sborem. Viděl jsem i jejich chyby, ale tím více jsem obdivoval jejich odvalu nevzdat to a jít dál...

Byl bych rád, kdyby tato knížička alespoň trochu pomohla porozumět kazatelské práci – jak těm, kdo do ní chtějí vstoupit, tak těm, kteří s kazateli spolupracují. Zároveň většina z toho, co budete číst, může být inspirací i pro další lidi, kteří pracují v církvi nebo pro církev na plný úvazek. Většina principů, o kterých se dočtete, se totiž prolíná. Knížka může být v mnohém inspirací i pro ty, kdo pracují v pomáhajících profesích. Mnohokrát stačí, abyste jen pozměnili kulisy.

V první části knížky se dočtete o nástrahách této práce. Možná o nich dobře víte, možná se ale dozvíte něco nového. Možná s něčím nebudete souhlasit, ale to nikdy není na škodu. Druhá část pak nabízí různé nápady, jak v kazatelské¹ službě obstát.

Úvod a kazatelská neděle...

Když jsem ve své době studoval teologii, většinu času jsem strávil tím, že jsem se přímo či nepřímo připravoval na kázání. Starší a zkušenější kolegové mi říkali, že kázání je důležitou částí

¹ Je poněkud složité vybrat si správné slovo pro duchovního. Volím to, které se tradičně používá v kruzích, z nichž vycházím, tedy „kazatel“, ale klidně si dosadte farář, kněz, pastor nebo jiný výraz.

kazatelovy služby, že se jedná o jednu z mála možností, kdy můžete oslovit celý sbor. Moje cesty se ale ubíraly jinam než na kazatelnu jednoho sboru. Pracoval jsem mnoho let v nadsborové službě a proto jsem moc nechápal hluboké zápasy kazatelů, kteří neděli co neděli v jednom sboru vyřizovali poselství Písma. Nechápal jsem, proč jsou z toho tak unavení. Sám jsem též kázal, ale každou neděli někde jinde, tudíž jsem mohl kázání opakovat, a protože jsem byl nový a neoposlouchaný, lidem se kázání většinou líbila. Navíc jsem v týdnu měl kolem dvanácti přednášek. na nedostatek mluvení před lidmi jsem si opravdu stěžovat nemohl. Říkal jsem si, proč jsou pastoři tak vyřízení po jednom nedělním kázání? Neodpovím, jen si dovolím na základě mnoha vyslechnutých pastorských zkušeností, ale i někdy zkušeností svých, napsat krátký, fiktivní příběh (jakákoli podobnost je čistě náhodná) jedné kazatelské neděle.

Představte si, že jste pastor sboru. Víte, že za týden kázete. Od pondělí na kázání myslíte, modlíte se, někdy se i postíte a víte, že byste chtěli svým kázáním oslovit sbor. Sbor není v krizi, ale jako všude na světě, i u vás s leccím zápasíte, a tak doufáte, že by příští neděle mohla alespoň něco dát do Božího světla. Během všech povinností, které v týdnu máte, se průběžně připravujete na kázání. Používáte komentáře, načítáte literaturu, modlíte se, čtete různé překlady, někdy si kladete otázku, jak nasytit syté, co říci nového, až je nakonec sobota večer a vy usínáte s pocitem, že jste přípravě dali, co jste mohli. Měřeno časem zhruba 10 hodin. Výsledek bude asi 30 minut. Jedná se o jistý nepoměr, ale to prostě ke kázání patří.

Přichází den D, je neděle ráno. První náraz nastane v předsíni, kam se jako naschvál v jednu minutu vyvalí celá vaše rodina a nastane kolizní situace. I když jste pastor, někdy ve vás bouchnou saze a vy vyletíte na rodinu, proč se chystá zase na poslední chvíli. Vaše pubertální dítě vám přeskakujícím hlasem sdělí, proč se chystáte na poslední chvíli i vy, zároveň že by bylo dobré, kdybyste se ve svých projevech trochu ovládal.

K tomu se připojí i vaše další ratolest. Naštěstí se moudrá manželka ujme role mediátora a doutnající konflikt uklidní. Jenže vy cítíte, že jste ujel, a to poslední, co chcete, je za pár minut se usmívat na lidi, ale nedá se nic dělat.

Nakonec dorazíte do sboru a dostáváte mezi dveřmi výtku, že ve sboru je zima. Ano není to vaše zodpovědnost, ale ve sboru je prostě zima a vy jste kazatel! Něco ze sebe vysoukáte, jenže přichází další náraz, a to od zvukaře, že jdete pozdě. Má pravdu, jdete pět minut před začátkem, ale to poslední co potřebujete, je slyšet podobné věci. Chcete udělat zvukovou zkoušku, jenže zjišťujete, že ještě není hotová zkouška kapely a co je horší, mezi zvukařem a kapelou je poněkud bojová nálada. Najednou nevíte, zda usmířovat kapelu se zvukařem, kdy udělat svoji zkoušku atd. Po pár minutách se dostanete na kazatelnu, zvuk je vyladěn a vy konečně usednete do první lavice a čekáte na začátek.

Chcete se na chvíli pomodlit, jenže tu se přiřítí kdosi ze zadních řad a sdělí vám, že chce mít po kázání strašně důležité oznámení ohledně své umírající maminky. Na jednu stranu chápete, že se jedná o vážnou věc, na stranu druhou víte, že dotyčný se rád poslouchá a hrozí, že z krátkého příspěvku bude desetiminutová litanie. Navíc to ví už týden, tak proč vám to neřekl dřív? Co dělat? Čas začátku se blíží, nakonec se ozvou zvony, vy zadrmlíte, že se uvidí a jdete na kazatelnu. Pokoušíte se odhodit stres, zapomenout na vše, co jste v posledních pár minutách před kázáním prožili, ale moc se to nedaří. Ale co, snad se vzpamatujete při bloku chval. Chvály začnou pěkně svižně, jenže ne a ne stejně svižně skončit. Vedoucí chval jede jednu píseň za druhou, opakuje nesčíslněkrát stejné refrény, prostě „si to užívá“. Nakonec to trvá kolem půl hodiny. Vy jste vytočený, že vás ohledně délky chval opět neposlechl a že stále dokola opakuje tupé křesťanské mantry. Jenže nemáte náhradu a navíc to poslední, co si ve sboru smíte dovolit, je někomu něco nepříjemného sdělit. Co naplat...

Po chválách následuje slovíčko pro děti. Tetička či strýček se pěkně rozjeli, dětem vykládají po tisíci jakýsi moralizující příběh,

který končí Pánem Ježíšem. Poselství je skoro vždy stejné, jen se mění rekvizity... Myslíte si o tom své, ale najednou si vzpomenete na slova jednoho člena sboru, že slovíčko pro děti je fajn, že si lidé ze sboru alespoň něco odnášejí. Pak následuje oznámení, pak jdou děti do besídky, až se nakonec po padesáti minutách dostáváte ke slovu. Víte, že s sebou budete muset hodit, protože první autobus odjíždí už za třicet minut.

Matně si vzpomínáte, jak vám říkali, že po třiceti minutách jde pozornost posluchačů dolů, porovnáváte si to s realitou a ta je, že až po padesáti minutách jdete na kazatelnu. Mnohokrát jste to zkoušel změnit, přece jsme „církvi slova“, jenže se postupně smiřujete s tím, že to se slovem až tak horké není, že si v církvi mnozí křesťané hledají socializaci a kazatel je od toho, aby ji zprostředkoval. Jenže tohle povědět nahlas by byla pastorská sebevražda. Vylezete nahoru a najednou koukáte, že několik lidí něco fuká do mobilu. Doufáte, že si hledají nějaký text z Bible, ale víte, že realita je jiná.

Začínáte kázat, mluví se vám celkem dobře, ale najednou koukáte, že bratrovi v třetí lavici padá hlava. Opakujete si, že se tím nesmíte nechat demotivovat, ale zrovna se jedná o bratra, který by tak moc potřeboval slyšet, o čem kázete. Kázete o tvrdosti a zrovna on je tak tvrdý člověk! Postupně zjišťujete, že bratr je nejen tvrdý, ale má i tvrdý spánek a vy ho svým kázáním skutečně neprobudíte... Včerejší ponocování u facebooku s ním udělalo své.

Kázete dál, jen vás mrzí, že ve sboru chybí tři starší. Pak si ale vzpomenete, že jeden odjel s rodinou na víkend a pochopitelně se nebude vracet kvůli nějaké neděli, druhý má nemocné dítě a v rodině mají zvyk, že jedno nemocné dítě musejí hlídat s manželkou oba dva, a třetí šel na dopolední koncert své dospívající dcery. Inu, bratři dobře pochopili, že sobota je pro člověka, a co se soboty týká, nežijí pod zákonem.

Vaše kázání se chýlí ke konci, těsně před tím nejdůležitějším, co jste chtěl sdělit, postupně odcházejí tři lidé. Nevíte proč, asi jdou na záchod. Každopádně se už nevrátí, ale po kázání je najdete

ve vestibulu v družném rozhovoru. Nechcete být vztahovačný, ale... Je konec kázání. Vyzýváte lidi k modlitbám. Nastává trapné ticho, nikdo se nemodlí. Nakonec se ozve jedna modlitba, která je ale o něčem úplně jiném, než o čem jste kázal. Připomínáte si, že podle modliteb po kázání nemůžete své slovo hodnotit, ale otázky se stejně vkrádají. Říkáte si, zda modlitby po kázání nezrušit, zda nevyzkoušet model amerických a asi i jiných sborů, ale nevíte.

Kázání končí a vy se cítíte jak zpráskaný pes. Hned po závěrečném požehnání se na vás vrhne člověk, který chtěl něco povědět o umírající mamince. Za ním se ale rýsuje vysvobození v podobě fronty lidí, kteří s vámi chtějí mluvit. Po pěti minutách naslouchání příběhu o umírající mamince se omluvíte a začnete vyřizovat maraton požadavků a přání. Mrzí vás, že se na vás lepší dlouholetí sborovníci a vám unikají rozhovory s lidmi, kteří přišli buď poprvé, nebo víte, že by potřebovali vaši modlitbu. Chvilí na vás tito lidé čekají, ale na asertivitu dlouholetých členů nemají, a proto smutně odejdou.

Strašně moc se vám chce na záchod, jenže lidé vás ne a ne pustit. Nakonec se vám to podaří. Zavíráte se na záchodě a najednou cítíte zvláštní směsici únavy, smutku, radosti a otázek, zda to má všechno smysl. Pomalu odcházíte ze sboru a tu vás kdosi zastaví a řekne, že dnes se mu ve sboru moc líbilo, protože bylo skvělé slovíčko pro děti a že prožívá povzbuzení od Pána, protože na youtube poslouchá skvělého kazatele, který káže v moci Ducha!

Na cestě domů začnete přemýšlet nad kázáním, které budete mít příští týden...

To, co jsem popisoval, je nadsázka, ale zároveň se v ní hluboce odráží zápas kazatelské služby. Původně byl tento text psán jako blog. Vyvolal nebyvalou reakci jak laiků, tak kazatelů. Mnoho mých kolegů mi řeklo, že jsou rádi, že někdo popsal, co někdy prožívají... Ne vždy, ne přesně tak, jak jsem napsal, ale přesto. O co tedy v kazatelské službě běží? O tom bude zbytek této knížky, ale dopředu prozradím, že jen – a dokonce asi především – o kázání neběží, jakkoli se jedná o oblast velmi důležitou.